

Πολιτικό συνέδριο με θέμα: «Έθνος, Θρησκείες – Ορθοδοξία και τα νέα ευρωπαϊκά δεδομένα»

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΑΘΗΝΑ, ΕΛΛΑΔΑ | 17-19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2005

Η Διεθνής Γραμματεία της ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (Δ.Σ.Ο.) σε μια προσπάθεια να συνοψίσει τα όσα πολύ ενδιαφέροντα καταγράφηκαν στο συνέδριο που συνδιοργάνωσε με το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ και την ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ στην Αθήνα από 17 μέχρι 19 Απριλίου 2005 με θέμα «ΕΘΝΟΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΕΣ – ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΝΕΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ» και να εξαγάγει χρήσιμα συμπεράσματα. σημειώνει τα ακόλουθα:

Οι αλλαγές που συντελούνται σήμερα στον Ευρωπαϊκό χώρο δεν μπορεί να χαρακτηρίζονται μόνο από την ελεύθερη διακίνηση ανθρώπων, ούτε μπορεί η αναγκαία πολιτική ενότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρώπης ολόκληρης να αναμένεται ως αποτέλεσμα της Ευρωπαϊκής κοινής αγοράς των κεφαλαίων και υπηρεσιών. Άλλωστε οι στόχοι που διατυπώθηκαν πριν λίγα χρόνια από το Συμβούλιο της Λισσαβόνας δεν αποτέλεσαν ποτέ μέρος της δημόσιας συνείδησης των Ευρωπαίων πολιτών και ως εκ τούτου άλλωστε κατέπεσαν και εξαφανίστηκαν.

{«Δεν συνασπίζουμε κράτη, ενώνουμε λαούς» (JeanMonnet, 30 Απριλίου 1952)}

Οι διαπιστώσεις αυτές οδηγούν την πολιτική ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην ανάγκη του να λάβει τις απαραίτητες πολιτικές αποφάσεις εν όψει μελλοντικών στόχων της Ευρωπαϊκής προοπτικής, που θα αναδεικνύουν την σημασία της παράδοσης, καθορίζοντας τα περιεχόμενα εκείνα που συγκροτούν τον «Ευρωπαϊκό πολιτισμό» με βάση τα αντικειμενικά και μόνο ιστορικά και πολιτισμικά δεδομένα, χωρίς σκοπιμότητες και πολιτικαντισμούς που όχι μόνο παραλλάσσουν την Ευρωπαϊκή ιστορία αλλά υπονομεύουν εν τέλει και την Ευρωπαϊκή προοπτική. Ένα τέτοιο εγχείρημα, αυτό της Ευρωπαϊκής ενοποίησης, απαιτεί ευρύτατη πολιτική συνοχή που θα εδράζεται πάνω στην Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη όλων των Ευρωπαϊκών λαών και παραδόσεων. Μια αλληλεγγύη που δεν θα βασίζεται πάνω σε οικονομικές σκοπιμότητες, οι οποίες προκειμένου να εξυπηρετηθούν παραλλάσσουν την Ευρωπαϊκή ιστορία και θέτουν εκ ποδών τις παραδόσεις των Ευρωπαϊκών λαών.

Το μέλλον της Ευρώπης δεν μπορεί να βασίζεται στην παραχάραξη της Ευρωπαϊκής ιστορίας, μήτρα της ιστορίας του κόσμου, που έχει τις πηγές της στην αρχαία Ελλάδα, την αρχαία Ρώμη και τον Χριστιανισμό, ούτε σε μισές αλήθειες, στο όνομα δήθεν της συνύπαρξης και της ανεκτικότητας. Τα χαρακτηριστικά άλλωστε γνωρίσματα του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, όπως η ανεκτικότητα και η συναλληλία απέναντι στον κάθε «άλλον», έχουν τις αναφορές τους στον χριστιανισμό και αποτελούν τις υγιείς βάσεις και την απαραίτητη εγγύηση της συνύπαρξης λαών και παραδόσεων.

Ένα τέτοιο εγχείρημα απαιτεί επί πλέον του να αναζητηθούν και να αναδειχθούν δυνάμεις ικανές που να ενισχύουν την Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη και να συμβάλουν στην διαμόρφωση ενός κοινού αξιακού μοντέλου το οποίο θα πρέπει να διέπει τη δημόσια και κοινωνική ζωή εκατομμυρίων ανθρώπων. Δυνάμεις που θα συγκροτούν ένα πλαίσιο αλληλεγγύης, που θα είναι λιγότερο απομακρυσμένο από τα Κοινοβούλια και τους Θεσμούς και άρα κοντύτερα στους Ευρωπαίους

πολίτες.

Το μέλλον της Ευρώπης θα κριθεί εν τέλει από την ύπαρξη αυτών των δυνάμεων και από την επάρκειά τους τα επόμενα χρόνια.

Το συνέδριο κατέγραψε τον ρόλο και τη σημασία που έχουν οι έννοιες «έθνος» και «θρησκεία» σε μια πολυεθνική, πολυπολιτισμική και ενοποιημένη Ευρώπη, μέσα στον σύγχρονο κόσμο, τους κινδύνους που προκύπτουν απ' αυτή την ενοποίηση και επεσήμανε πως το Ευρωπαϊκό μέλλον δεν μπορεί να ορισθεί σε αντίθεση με τους εθνικούς πολιτισμούς ούτε μπορεί να ορισθεί σε βάση αντίθεσης με μια συγκεκριμένη θρησκεία.

Οι πιθανοί υπαρκτοί κίνδυνοι από την δημόσια παρουσία και ρόλο των Ευρωπαϊκών θρησκειών περιορίζονται σημαντικά, ελαχιστοποιούνται, στον βαθμό που καθίσταται σαφές, που όλοι συμφωνούμε, πως η παρουσία της θρησκείας στο δημόσιο βίο, δεν μπορεί να ανάγεται μόνο στον δημόσιο ρόλο των εκκλησιών ούτε μπορεί να θέτει υπό αμφισβήτηση τις υπάρχουσες κυρίαρχες ιδέες, απόψεις, για τον Ευρωπαϊκό δημόσιο χώρο.

Οι όποιες μάλιστα θρησκευτικού χαρακτήρα διαμάχες εμφανίζονται στον Ευρωπαϊκό χώρο συνήθως υποκρύπτουν πολιτικά και κοινωνικά αίτια, τα οποία ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπίζονται πριν αυτά αποκτήσουν την όποια θρησκευτική χροιά η την όποια αιτιολογική βάση για εθνικιστικές διαμάχες.

Το συνέδριο επί πλέον προσπάθησε και κατά μεγάλο μέρος κατάφερε:

- Να καταγράψει τον προβληματισμό που αναπτύσσεται στην Κεντρική Ευρώπη γύρω από το θέμα θρησκείες, χριστιανισμός, εθνική ταυτότητα, Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και για τον δημόσιο ρόλο των Ευρωπαϊκών θρησκειών
- Να καταγράψει τον προβληματισμό που αναπτύσσεται στην Ανατολική Ευρώπη γύρω από το θέμα ορθοδοξία, άλλες θρησκείες, εθνική συνείδηση, σχέση ορθοδοξίας και έθνους, πολιτισμικές σχέσεις με την Δυτική και Κεντρική Ευρώπη κ.λ.π.
- Να παρακολουθήσουν δηλαδή τα μέλη της Δ.Σ.Ο. τον προβληματισμό που αναπτύσσεται σε επίπεδο βουλευτών, εκκλησιών και ερευνητών σε όλη την Ευρώπη, των πολιπολιτισμικών κοινωνιών και των πολλαπλών ταυτοτήτων, αλλά παράλληλα να καταθέσουν και τον δικό τους προβληματισμό πάνω στο θέμα.
- Να ωσμώσει τον προβληματισμό της Δ.Σ.Ο. με τον προβληματισμό που υπάρχει σε άλλους πολιτικούς της Ευρώπης που έχουν βιώσει μίαν άλλη θρησκευτική και πολιτισμική παράδοση, από διάφορες περιοχές της Ευρώπης και του κόσμου.
- Να πληροφορηθεί και να καταγράψει τις απόψεις που έχουν οι μεγάλες πολιτικές παρατάξεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πάνω στα θέματα των «ταυτοτήτων».
- Να προβάλλει προς όλον τον Ευρωπαϊκό περίγυρο την ύπαρξη της Δ.Σ.Ο. ως πολιτικής οργάνωσης που στόχο έχει εκτός του άλλων να συμβάλει θετικά στον γενικότερο προβληματισμό πάνω στα προβλήματα της πολιπολιτισμικότητας.

- Να πληροφορήσει τον πολιτικό κόσμο της Ευρώπης και τους Ευρωπαίους ερευνητές, πως η Δ.Σ.Ο. με δραστηριότητες που έχει αναπτύξει και με κείμενα που έχει ψηφίσει, έχει συμβάλει στον γενικότερο προβληματισμό για το μέλλον της Ευρώπης και αποτελεί μια οργανωμένη έκφραση πολιτισμού και συνεννόησης των πολιτισμικών διαστάσεων των θρησκειών.

Μια τέτοια πρωτοβουλία αναδεικνύει την Δ.Σ.Ο. σαν δύναμη που συμβάλει ενεργά στην διαμόρφωση μιας Ευρώπης που θα βασίζεται στην σύνθεση και ώσμωση διαφορετικών πολιτισμικών αναφορών, και που συμβάλει εν τέλει στην Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Το συνέδριο αξιολόγησε πολύ θετικά το κείμενο «Η πνευματική και πολιτισμική διάσταση της Ευρώπης» που συνέταξε ομάδα προβληματισμού με την πρωτοβουλία του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. RomanoProdi και επαίνεσε την πρωτοβουλία αυτή. Σημειώνει δε πως με το μεγαλύτερο μέρος των προβληματισμών του κειμένου, όπως επίσης και με το μεγαλύτερο μέρος των προτάσεών του, η Δ.Σ.Ο συμφωνεί.

Δεν μπορεί εν τούτοις να παραλείψει επί πλέον να σημειώσει:

- Οι διαπιστώσεις αυτές όπως και οι προτάσεις του κειμένου αποτελούν εν τέλει απόψεις μεγάλων τμημάτων των Ευρωπαίων πολιτών. Το γεγονός ότι προκειμένου αυτές να εκφραστούν και να καταγραφούν, απαίτησε τη λήψη ειδικής πρωτοβουλίας του προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που προφανώς την ανέλαβε υπό την πίεση κάποιων καταστάσεων, και η οποία κινήθηκε εκτός των θεσμοθετημένων οργάνων και διαδικασιών της Ε.Ε. είναι ίσως δηλωτικό του τρόπου λειτουργίας των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κανόνων λειτουργίας που τα διέπει, και φαίνεται πως δεν εξασφαλίζει πάντα και επιτυχώς την έκφραση και την καταγραφή των απόψεων και των επιθυμιών των πολιτών της Ευρώπης. Ερωτήσεις κρίσιμες, που αφορούν το μέλλον της Ευρώπης ή και τους πυλώνες επί των οποίων πρέπει αυτή να βασίζεται, είναι σκόπιμο να τίθενται αυτονόμως και μέσω άμεσων διαδικασιών (π.χ. καθολικών δημοψηφισμάτων) προς τους Ευρωπαίους πολίτες και όχι να τεκμαίρεται η απάντηση μέσω κομματικών ή παραταξιακών διαδικασιών.
- Η ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ από το 1993, έτος την ίδρυσής της, έχει προβεί σε ανάλογες διαπιστώσεις και επισημάνσεις οι οποίες δυστυχώς δεν έτυχαν της ανάλογης προσοχής από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Διεθνής Γραμματεία της ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ τέλος, αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει για την συνεργασία στο συνέδριο, το ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ όπως και την ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ.